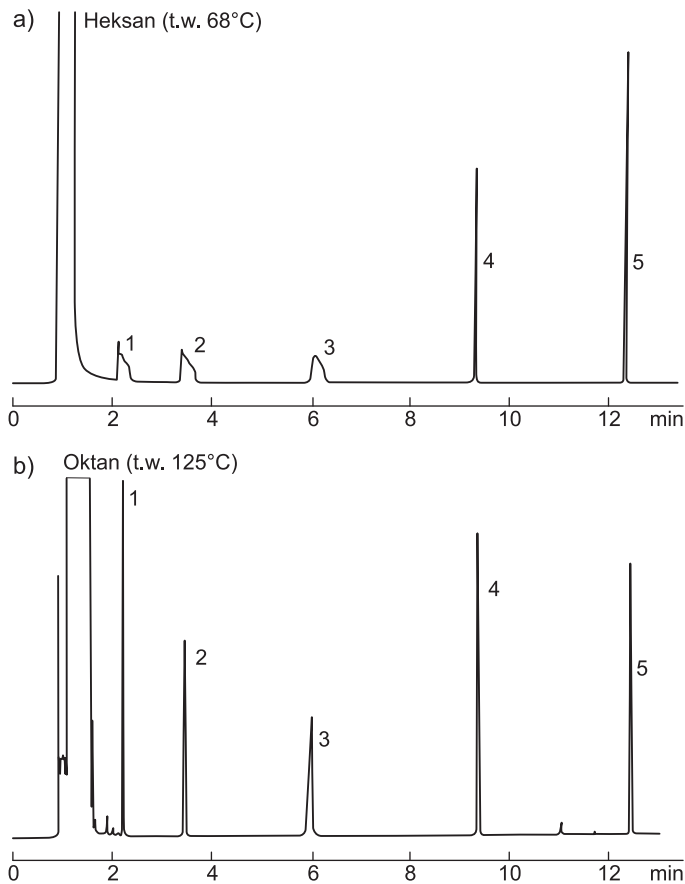

Rys. 7.6. Zasada działania dozownika bez podziału strumienia: a) dozowanie próbki, b) przedmuchiwanie dozownika

przedstawiono wpływ temperatury wrzenia rozpuszczalnika tej samej próbki, przy zachowaniu takich samych warunków chromatografowania, na jakość chromatogramu. Wpływ ten jest bardzo duży i może powodować otrzymanie zupełnie różnych chromatogramów.

Dozowniki bez podziału strumienia wymagają, aby początkowa temperatura kolumny była przynajmniej o 10°C niższa niż temperatura wrzenia rozpuszczalnika. Na przykład, jeżeli temperatura wrzenia rozpuszczalnika wynosi 55°C , początkowa temperatura kolumny powinna być równa lub niższa niż 45°C , przy czym należy pamiętać, aby ta temperatura była utrzymywana co najmniej przez czas zamknięcia dzielnika. W takich warunkach, przy

Rys. 7.7. Wpływ temperatury wrzenia rozpuszczalnika na otrzymanie chromatogramu przy dozowaniu próbki dozownikiem bez dzielenia strumienia do kolumny kapilarnej: a) mieszanina *n*-alkanów (C_{10} , C_{11} , C_{12} , C_{14} , C_{15}) w heksanie (t.w. 68°C), b) mieszanina tych samych *n*-alkanów w oktanie (t.w. 125°C); temp. dozownika 250°C, kolumna ogrzewana przez 6 min w temp. 90°C, a następnie do temp. 200°C ze wzrostem 20°C/min; 1 – C_{10} (t.w. 174°C), 2 – C_{11} (t.w. 196°C), 3 – C_{12} (t.w. 216°C), 4 – C_{14} (t.w. 254°C), 5 – C_{15} (t.w. 287°C),

odpowiednio dobranej temperaturze dozownika, następuje intensywne gromadzenie się analitów w pierwszym krótkim odcinku kolumny. Zjawisko to jest spowodowane dwoma efektami. Jeden z nich polega na kondensacji w kolumnie analitów odparowanych w dozowniku, podczas gdy rozpuszczalnik pozostaje wciąż w stanie pary. Proces ten nazywany jest *wyłapywaniem na zimno*. Drugim efektem jest *efekt rozpuszczalnika*. Jeżeli temperatura kolumny nie przekracza temperatury wrzenia rozpuszczalnika, to kondensuje się on na czole kolumny, a film rozpuszczalnika wyłapuje cząsteczki analitów. W wyniku tego stała podziału analitów ulega w tej części kolumny chwilowemu miejscowemu zwiększeniu.